

LAUSUNTO

Sosiaali- ja terveysministeriö

Viite: Lausuntopyyntö: VN/12310/2024

Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPerin lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi terveydenhuoltolain ja korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain muuttamisesta (perusterveydenhuollon hoitotakuu)

Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi terveydenhuoltolain ja korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain muuttamisesta (perusterveydenhuollon hoitotakuu).

Hallituksen esityksessä esitetään tarve julkisen talouden vahvistamiseen noin kolmella miljardilla. Esityksellä tavoitellaan vuodesta 2025 alkaen vähintään 95 miljoonan euron vuosittaisia säästöjä valtion rahoittamassa julkisessa terveydenhuollossa. Lisäksi esityksen tavoitteena on osaltaan turvata henkilöstön riittävyyttä julkisessa terveydenhuollossa sekä mahdollistaa terveydenhuollon järjestäjien nykyistä joustavammin suunnitella terveydenhuollon toimintojaan hoidon ja palvelujärjestelmän kokonaisuus huomioiden. Näihin lisäsäästötoimiin liittyen esitetään mm. perusterveydenhuollon hoitotakuun palauttamista vuoden 2022 tasolle purkamalla Sanna Marinin hallituksen tekemät tiukennukset.

SuPerin mielestä hallituksen ehdotukset vaarantavat oikea-aikaisen ja tarpeen mukaisen hoitoon pääsyn kiireettömässä hoidossa. Hoidon tarpeen oikea-aikainen arviointi, diagnostiikka ja hoito varmistavat oikea-aikaisen hoidon ja palvelun ja siten ennaltaehkäisevät sairauksien pahenemisvaiheet ja hoidon viivästymiset. Lisäksi sillä ennaltaehkäistään hyvinvointialueiden yhteispäivystysten edelleen ruuhkautumiset. Päinvastoin kuin esityksessä esitetään, tulee panostusta lisätä perusterveydenhuollon palveluiden kehittämiseen ja sujuvuuteen. Kustannusten säästämisen näkökulmasta tulisi palvelujärjestelmän painopistettä siirtää kalliista erityistason palveluista kohti kustannusvaikuttavampia peruspalveluita ja ennalta ehkäisevää toimintaan. Hoitoon pääsyn vaikeutuessa perustasolla, tulee se eittämättä lisäämään niin päivystysten kuin erikoissairaanhoidon palveluiden tarvetta ja käyttöä.

Määrällisesti suurin henkilöstövaje on terveyskeskuksissa toimivasta lääkäreistä. Terveyskeskusten lääkärivaje on osaltaan muuttanut terveyskeskuslääkärin työtä entistä raskaammaksi, mikä on johtanut muun muassa perusterveydenhuollon lääkäreiden osa-aikaisen työn lisääntymiseen suuren työkuorman vuoksi. SuPer on aikaisemmissa lausunnoissa ottanut voimakkaasti kantaa työnjakoon

terveysasemien lääkäripulan helpottamiseksi. Ehdotukset ovat olleet lääkäri- lähihoitajatyöparimalli, nimikesuojattujen terveydenhuollon ammattihenkilöiden oikeuden palauttaminen hoidon tarpeen arviointiin perusterveydenhuollossa, sekä hoitajavastanotot.

SuPer pitää tärkeänä nimikesuojattujen terveydenhuollon ammattihenkilöiden mahdollisuutta toteuttaa hoidon tarpeen arviointia perusterveydenhuollossa. SuPerin mielestä nimikesuojattujen terveydenhuollon ammattihenkilöiden oikeus hoidon tarpeen arviointiin tukee oikea-aikaisten perusterveydenhuollon palveluiden saatavuutta ja työvoiman riittävyttä. Hoidon tarpeen arviointi on oleellinen osa lähihoitajien työtä. Lähihoitajat ovat sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon suorittaneita ammattihenkilöitä. Tutkinto antaa pätevyyden työskennellä ja tehdä muita kuin viranomaispäätöksiä. Tutkinto tuottaa laaja-alaista osaamista hoidon ja palvelutarpeen arvioinnista hoitotyön eri sektoreille. Suurella osalla lähihoitajista on lisäksi työkokemusta, täydennyskoulutusta, sekä alueen paikallista tuntemusta asiakkaista ja palveluista. Aiemmin lainsäädäntö on mahdollistanut perusterveydenhuollossa myös nimikesuojatun terveydenhuollon ammattihenkilön, lähihoitajan tekemän hoidon tarpeen arvioinnin. Ratkaisuna työvoimapulaan SuPer tarjoaa nimikesuojattujen terveydenhuollon ammattihenkilöiden työskentelyn palauttamista hoidon tarpeen arvioijina perusterveydenhuollossa.

Hallituksen esityksessä todetaan, että ministeriön valmisteleva yhteisvaikutusten arviointi mukaan lukien perus- ja ihmisoikeusnäkökulma valmistuu syksyllä 2024. On tärkeää huomioida näiden vaikutusarviointien tuottama tieto lain valmistelussa, vaikkakin ne valmistuvat valmistelun viimevaiheessa.

SuPer ei kannata hallituksen esitystä. Liiton mielestä nyt on olennaista panostaa henkilöstön veto- ja pitovoimaan, ei henkilöstöpulaan vedoten valtionalouden säästötoimien toteuttamiseen perustuslaillista oikeutta tarpeen mukaista hoitoon pääsyä ja palveluiden saatavuutta vaikeuttamalla. On perusteltua kohdentaa henkilöstö- ja muut resurssit hyvinvointialueiden meneillään oleviin hankkeisiin ja varmistaa kaikin keinoin nykyisen hoitohenkilöstön pysyvyys.

Helsingissä 6.8.2024

Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer ry

Päivi Inberg
puheenjohtaja

Jussi Salo
kehittämisojohtaja

SuPeriin kuuluu 85 000 lähi- ja perushoitajaa sekä muita toisen asteen ammatillisen tutkinnon suorittaneita, jotka työskentelevät julkisella ja yksityisellä sektorilla.

Lisätietoja tästä lausunnosta antaa asiantuntija Tarja Pajunen, 09 2727 9154
tarja.pajune@superliitto.fi